

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH
RESPUBLIKA ILMIY-METODIK
MARKAZI

MAVZU: Ta'lim va ilmiy-tadqiqot tashkilotlarida PhD va DSc ilmiy faoliyatini boshlash: ilmiy izlanishga kirish va motivatsiyani shakllantirish

Muallif: Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), K.A. Ismanov

Yosh olimlar • Ilmiy izlanuvchilar • PhD va DSc doktorantlar

YOSH OLIMLAR VA TADQIQOTCHILAR MAKTABI

Toshkent-2026 >

ILMIY MOTIVATSIYA: TUSHUNCHA VA AHAMIYAT

TA'RIF

Motivatsiya — shaxsni muayyan faoliyatni amalga oshirishga undovchi ichki va tashqi omillar majmui.

Ilmiy faoliyatda motivatsiya — tadqiqotchining ilmiy izlanishlarga qiziqishi, ilmiy maqsadlarga intilishi va faoliyatni davom ettirishga bo'lgan ichki ehtiyoji.

NIMA UCHUN MUHIM?

Uzoq muddatli jarayonni davom ettirish kuchi

Qiyinchiliklarni yengib o'tish imkoni

Natija sifatini belgilovchi asosiy omil

Ilmiy salohiyatni ochib beradi

MOTIVATSIYANING ASOSIY TURLARI

ICHKI MOTIVATSIYA

- Yangi bilim o'rganishga qiziqish
- Muammolarni hal qilishga intilish
- Jarayondan qoniqish olish
- Yangi kashfiyot yaratish istagi
- O'zini rivojlantirish ehtiyoji

TASHQI MOTIVATSIYA

- Ilmiy daraja (PhD, DSc) olish
- Lavozim va martaba o'sishi
- Moddiy rag'bat va grantlar
- Xalqaro loyihalarda ishtirok
- Ilmiy e'tirof va nufuz

Uzoq muddatli muvaffaqiyat uchun ichki va tashqi motivatsiya uyg'unligi zarur

ILMIY FAOLIYATNI BOSHLASHGA UNDOVCHI OMILLAR

01

Kasbiy muammolar

Ta'lim sifati, o'quvchilar o'zlashuvi, raqamli texnologiyalar, boshqaruv samaradorligi — amaliy muammolar ilmiy izlanishlarni boshlaydi

02

Kasbiy rivojlanish

Tahliliy fikrlash, ilmiy yozuv, ma'lumotlar tahlili, loyiha boshqaruvi — tadqiqot orqali kasbiy kompetensiyalar chuqurlashadi

03

Innovatsiya yaratish

Yangi metodikalar, sun'iy intellekt tizimlari, pedagogik modellar — yangi yechimlar yaratish istagi kuchli undovchi kuchdir

PhD VA DSc TADQIQOTLARIDA MOTIVATSIYANING O'RNI

Adabiyotlar
o'rganish

Tajriba-sinov
tashkil etish

Natijalarni
tahlil qilish

Ilmiy
hamjamiyat

Maqola
nashr etish

Ilmiy tadqiqot uzluksiz izlanish va sabr-toqatni talab qiladi. Barqaror motivatsiya esa ilmiy faoliyatda muvaffaqiyatga erishishning asosiy omillaridan biridir!

3–5

yil o'rtacha tadqiqot muddati

20+

ilmiy maqola va nashr

100%

ichki motivatsiya talab
qilinadi

MOTIVATSIYANI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMLARI

Ilmiy muhit

Seminarlar, konferensiyalar, ilmiy maktablar va tadqiqot guruhlar — ilmiy qiziqishni rivojlantirishning asosi

Mentorlik

Tajribali olimlarning qo'llab-quvvatlashi va tavsiyalari — yosh tadqiqotchi yo'lini belgilovchi asosiy omil

Ilmiy hamjamiyat

Natijalarni muhokama qilish va fikr almashish — tadqiqotchi faolligini oshiruvchi muhim jarayon

Muvaffaqiyatni e'tirof etish

Birinchi maqola, birinchi grant — kichik g'alabalar katta motivatsiya manbaiga aylanadi

MOTIVATSION MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MUAMMO

Natijalar kechikishi

Nashr rad etilishi

Kutilgan natijani olmaslik

Vaqt yetishmasligi

YECHIM YO'NALISHI

Oraliq maqsadlar qo'ying; har bir kichik natijani qadrlay bilish

Tanqidni o'sish imkoniyati sifatida qabul qiling

Salbiy natijalar ham ilmiy qimmatga ega — usulni takomillashtiring

Haftalik jadval tuzing; ilmiy faoliyat uchun aniq vaqt ajrating

Muammolar ilmiy faoliyatning tabiiy qismi — ular o'sish va mustahkamlanish uchun imkoniyat!

MUVAFFAQIYATLI TADQIQOTCHINING ASOSIY XUSUSIYATLARI

Ilmiy qiziquvchanlik

Bilimga chanqoqlik, yangi
savollar izlash

Muntazam ishlash odati

Har kuni ma'lum vaqt ilmga
sarflash

Sabr-toqat

Uzoq muddatli jarayonlarga
chidamlilik

Tanqidiy fikrlash

Ma'lumotlarni tahlil qilish va
tekshirish

O'z ustida ishlash

Zaifliklarni tan olish va rivojlanish

Yangilikka ochiqlik

Yangi usullar va yondashuvlarga
qiziqish

Akademik halollik

Manba ko'rsatish va tadqiqot axloqiga rioya — ilmiy jamoatchilikda ishonch va obro'ning poydevori

Mazkur sifatlar ilmiy darajadan qat'i nazar, barcha tadqiqotchilar uchun muhim hisoblanadi

AMALIY TAVSIYALAR

1

Aniq maqsad belgilang

Tadqiqot savolingiz va kutilgan natijangizni qog'ozga yozing

2

Haftalik reja tuzing

Har hafta kamida bitta kichik ilmiy maqsad qo'ying va bajarish muddatini belgilang

3

Mentoring toping

Sizga mos ilmiy rahbar va hamkor tadqiqotchi bilan muloqotni muntazam qiling

4

Natijalarni qayd eting

Oraliq muvaffaqiyatlaringizni kuzating — bu motivatsiyani mustahkamlaydi

5

Hamjamiyatda bo'ling

Konferensiyalar, seminarlar, ilmiy klublarga faol ishtirok eting

6

Tanaffus va salomatlik

Jismoniy va ruhiy salomatlikka e'tibor bering — charchagan olim samarali bo'lmaydi

XULOSA

Ilmiy motivatsiya — PhD va DSc muvaffaqiyatining asosi

Ichki motivatsiya uzoq muddatli ilmiy faoliyatning harakatlantiruvchi kuchi

Ilmiy muhit, mentorlik va hamjamiyat motivatsiyani mustahkamlaydi

Muammolar tabiidir — ular o'sish imkoniyati sifatida qabul qilinishi lozim

Aniq maqsad, reja va muntazam faoliyat — ilmiy muvaffaqiyat formulasi

🌟 Ilmiy faoliyatni boshlashda qabul qilgan qaroringiz — kelajagingizning eng muhim investitsiyasidir!

OLTIN QOIDA

"Har hafta kichik ilmiy maqsad qo'ying: bitta manba o'qing, bitta bo'lim yozing yoki bir tengdosh bilan fikr almashing."

Kichik qadamlar kattalikka olib boradi — bu ilmiy tadqiqotning oltin qoidasidir.

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

<https://raqamlitalim.trm.uz/yosholim>

